ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОБОТІ ПЕДАГОГІВ ЗДО № 22 «Райдуга»

Попри виклики, пов'язані з воєнним станом та вимушеним переходом до різних форматів організації освітнього процесу, педагогічний колектив нашого закладу забезпечує безперервність надання якісної дошкільної освіти, зокрема дітям з особливими освітніми потребами. Одним із стратегічних напрямів діяльності закладу є впровадження інноваційних педагогічних технологій, що сприяють підвищенню якості освітнього процесу, професійному розвитку педагогів і всебічному розвитку дітей дошкільного віку. Інноваційна діяльність закладу ґрунтується не на використанні окремих педагогічних технологій, а на системній роботі творчого педагогічного колективу, який постійно вдосконалює освітній процес відповідно до сучасних викликів і потреб дітей.

1. Технологія раннього читання Жана Овіда Декролі

Одним із пріоритетних напрямів інноваційної діяльності нашого закладу дошкільної освіти є впровадження технології раннього читання Жана Овіда Декролі. Уже понад п'ятнадцять років педагогічний колектив успішно використовує її для розвитку мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку, постійно вдосконалюючи методичне забезпечення та адаптуючи технологію до сучасних освітніх потреб. Педагогічна система Ж. О. Декролі ґрунтується на принципі дитиноцентризму, відповідно до якого дитина є активним суб'єктом освітнього процесу, а її інтереси, потреби та індивідуальні можливості визначають зміст і способи організації навчання. На відміну від традиційного поділу знань на окремі навчальні дисципліни, учений запропонував об'єднувати освітній матеріал навколо так званих центрів інтересів, що відповідають природним потребам дитини: у пізнанні навколишнього світу, спілкуванні, діяльності, самозбереженні, відпочинку та саморозвитку [2]. У практиці роботи нашого закладу технологія Ж. О. Декролі стала ефективним засобом розвитку мовлення, пізнавальної активності та інтересу до читання. Значний внесок у її впровадження зробила педагог Ірина Колеснікова, яка узагальнила власний педагогічний досвід, розробила методичні посібники, дидактичні ігри та навчальні матеріали, що активно використовуються педагогами під час організації освітнього процесу. Робота з розвитку мовлення займає провідне місце в системі освітньої діяльності закладу. Педагогічний колектив переконаний, що сформоване мовлення є основою інтелектуального розвитку дитини, її успішної комунікації, соціалізації та становлення особистості. Саме тому навчання раннього читання здійснюється послідовно, відповідно до вікових особливостей дітей та принципу поступового ускладнення навчального матеріалу. Багаторічний досвід роботи засвідчує, що ознайомлення дітей з елементами читання доцільно розпочинати вже в молодшому дошкільному віці. Використовуючи добре розвинену зорову пам'ять дошкільників,

педагоги пропонують дітям картки зі словами — назвами знайомих предметів. У процесі багаторазового сприймання слова дитина запам'ятовує його графічний образ, співвідносить із конкретним предметом і поступово починає впізнавати його без попереднього аналізу окремих букв. Під час занять з розвитку мовлення вихованці із зацікавленням знаходять знайомі слова, визначають у них окремі букви, складають прості речення та поступово переходять до свідомого читання. Використання яскравого дидактичного матеріалу не лише під час занять, а й у різних видах повсякденної діяльності сприяє підтриманню інтересу дітей до читання, розвитку пам'яті, уваги та мовленнєвої активності.

Реалізація технології у закладі здійснюється поетапно:

І етап — інтуїтивне читання слів — назв знайомих предметів навколишнього світу;

ІІ етап — аналіз знайомих слів і виділення окремих букв;

ІІІ етап — ознайомлення з новими буквами, конструювання простих слів за аналогією та їх свідоме читання;

ІV етап — складання коротких слів і речень, удосконалення навичок свідомого читання та розвитку мовленнєвої компетентності.

Особлива увага приділяється створенню якісного дидактичного середовища. Демонстраційний і роздатковий матеріал є реалістичним, естетично оформленим, зрозумілим дітям та орієнтованим на практичне використання в різних видах діяльності. Це забезпечує високу мотивацію вихованців, підтримує їхню пізнавальну активність та сприяє формуванню позитивного ставлення до читання. Багаторічний досвід використання технології Ж. О. Декролі підтверджує її ефективність у розвитку мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку. Створене педагогами дидактичне забезпечення дозволяє адаптувати технологію до сучасних освітніх потреб та забезпечує стійкий інтерес дітей до читання.

2. Інноваційні технології в системі фізкультурно-оздоровчої роботи

Одним із пріоритетних напрямів діяльності нашого закладу дошкільної освіти є збереження та зміцнення здоров'я дітей. Сучасні умови розвитку освіти, а особливо виклики воєнного часу, спонукають педагогів до пошуку ефективних форм організації фізкультурно-оздоровчої роботи, які забезпечують гармонійний фізичний, психічний та емоційний розвиток дошкільників. Відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти, у закладі створено систему здоров'язбережувальної діяльності, що поєднує традиційні форми фізичного виховання із сучасними інноваційними технологіями. Такий підхід сприяє формуванню у дітей позитивного ставлення до здорового способу життя, розвитку рухової активності, фізичних якостей та навичок безпечної поведінки. Педагогічний колектив активно впроваджує різноманітні інноваційні форми фізкультурно-оздоровчої роботи, серед яких:

- сюжетні фізкультурні заняття;
- заняття з елементами хатха-йоги;

- комплекси коригувальних вправ для профілактики порушень постави та плоскостопості;

- флорбол;

- психогімнастика та релаксаційні вправи;

- фізкультурні заняття у формі рухливих ігор;

- лікувально-оздоровчі заняття із застосуванням пальчикової гімнастики, точкового масажу, дихальних вправ, ігор-медитацій та фітооздоровлення;

- горизонтальний пластичний балет («Пластик-шоу») за методикою М. Єфименка;

- цикл занять «Малі олімпійські ігри».

Багаторічна цілеспрямована робота вихователькі Наталі Гунько сприяла створенню цілісної системи фізкультурно-оздоровчої діяльності закладу. Авторські методичні розробки педагога успішно використовуються в освітньому процесі та забезпечують його сучасний здоров'язбережувальний зміст. Попри складні умови воєнного стану робота у цьому напрямі не припинилася. Педагоги адаптували освітній процес до дистанційного формату, використовуючи можливості STEM-освіти для організації здоров'язбережувальної діяльності дітей. Однією з найбільш результативних авторських розробок став STEM-тиждень «Будьмо здоровими», створений Наталею Гунько для дітей середнього та старшого дошкільного віку. Його метою є формування в дітей усвідомленого ставлення до власного здоров'я через дослідницьку діяльність, практичні вправи та пізнання можливостей власного організму. У межах STEM-тижня діти виконували цікаві досліди, знайомилися з будовою тіла людини, навчалися правильно дихати, опановували елементи самомасажу, визначали власний емоційний стан, досліджували вплив кольору на настрій та виконували вправи, спрямовані на розвиток уваги, пам'яті, уяви й сенсорного сприймання. Важливим результатом цієї роботи стало створення серії відеозанять, розміщених на YouTube-каналі закладу. Це дало можливість підтримувати безперервність освітнього процесу та забезпечити доступ дітей і батьків до якісних здоров'язбережувальних занять незалежно від місця їхнього перебування. Комплексне використання здоров'язбережувальних технологій сприяє формуванню в дітей культури здорового способу життя, підтримує їх фізичне й емоційне благополуччя та забезпечує активну взаємодію педагогів і батьків в умовах сучасних викликів.

3. Використання технології Sandplay у роботі з дітьми дошкільного віку/

Одним із напрямів інноваційної діяльності педагогічного колективу закладу є використання елементів Sandplay (пісочної терапії) в освітньому процесі. Ця технологія успішно застосовується як засіб психоемоційної підтримки дітей, розвитку їхньої пізнавальної активності, творчої уяви та комунікативних умінь. Особливої значущості вона набула в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, для яких створення безпечного, емоційно комфортного середовища є важливою умовою успішного розвитку. Метод

Sandplay, започаткований Карлом Густавом Юнгом і Дорою Калфф, ґрунтується на створенні вільного та захищеного простору, у якому дитина за допомогою піску й мініатюрних фігурок може вільно виражати власні почуття, переживання та уявлення про навколишній світ. У дошкільній освіті ця технологія використовується як ефективний засіб розвитку, психолого-педагогічної підтримки та корекції емоційної сфери дітей [3]. Практика роботи педагогічного колективу засвідчує, що взаємодія з піском сприяє зниженню психоемоційного напруження, тривожності та агресивності, допомагає дитині відчути внутрішню рівновагу й упевненість у власних силах. Під час гри діти коментують свої дії, створюють власні сюжети, розвивають мовлення, збагачують словниковий запас, удосконалюють дрібну моторику, увагу, пам'ять і творче мислення. Водночас пісочна терапія дає можливість дитині символічно передати ті переживання, які вона ще не може висловити словами. Особливу ефективність технологія продемонструвала у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Ігрова діяльність таких вихованців нерідко супроводжується труднощами у створенні уявної ситуації, прийнятті ролі та взаємодії з однолітками. Використання Sandplay допомагає подолати ці труднощі, адже під час роботи з піском дитина діє самостійно, вільно обирає спосіб діяльності, проявляє ініціативу та власне бачення. У цьому процесі відсутні поняття «правильно» чи «неправильно», тому дитина почувається спокійно, безпечно й упевнено, що забезпечує терапевтичний ефект. Педагоги закладу використовують пісок не лише як засіб психологічної підтримки, а й як універсальний матеріал для сенсорного розвитку, предметно-практичної діяльності, конструювання, експериментування та творчості. Робота з піском посилює тактильну чутливість, стимулює розвиток сенсорних здібностей, удосконалює координацію рухів і сприяє активізації пізнавальної діяльності дітей. Упровадження елементів Sandplay створює для дітей безпечний простір для самовираження, розвитку емоційної стійкості та соціальної взаємодії, що особливо важливо у роботі з вихованцями з особливими освітніми потребами. Досвід роботи закладу підтверджує, що систематичне використання технології Sandplay забезпечує позитивну динаміку розвитку дітей з особливими освітніми потребами. У вихованців покращуються сенсорне сприймання, дрібна моторика, мовленнєва та пізнавальна активність, зростає впевненість у власних можливостях, формується здатність до самовираження та конструктивної взаємодії з дорослими й однолітками. Це дає підстави розглядати Sandplay як ефективний компонент комплексної системи психолого-педагогічної підтримки дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

4. Використання елементів ейдетики в освітньому процесі закладу дошкільної освіти

У роботі з вихованцями, зокрема з дітьми, які навчаються в інклюзивних групах, педагоги закладу активно використовують елементи ейдетики. Ця технологія сприяє розвитку пам'яті, уваги, уяви, творчого та асоціативного мислення, допомагає дітям легше засвоювати нову інформацію

й підтримує позитивну мотивацію до пізнавальної діяльності. Ейдетика ґрунтується на використанні яскравих образів, асоціацій, фантазії та позитивних емоцій як основи запам'ятовування. Для дітей дошкільного віку, яким властиве образне мислення, такий підхід є природним, доступним і надзвичайно ефективним [4]. Основний принцип технології можна сформулювати так: «Уява + позитивні емоції = успішне запам'ятовування». Практика роботи педагогічного колективу засвідчує, що систематичне використання ейдетичних вправ позитивно впливає на розвиток короткочасної та довготривалої пам'яті, стимулює творче мислення, збагачує словниковий запас дітей, формує навички асоціативного мислення та підвищує інтерес до пізнавальної діяльності. Особливу увагу педагоги приділяють розвитку спостережливості, адже саме вона є основою для формування асоціативного мислення. Робота організовується через цікаві ігрові вправи, що відповідають віковим особливостям дітей та інтегруються у різні види освітньої діяльності. Ефективними у практиці роботи закладу є вправи за такими напрямами:

Форма. Педагоги пропонують дітям протягом дня або тижня досліджувати предмети певної форми. Дошкільники знаходять круглі, квадратні, трикутні чи овальні предмети у груповій кімнаті, музичній залі, на майданчику, під час прогулянок, навчаючись аналізувати навколишнє середовище та встановлювати асоціативні зв'язки. Значний інтерес у дітей викликає гра-змагання «Хто більше знайде предметів потрібної форми?».

Колір. Аналогічно організовується робота з кольорами. Діти знаходять предмети певного кольору, а згодом виконують складніші завдання, поєднуючи кілька ознак одночасно, наприклад: «знайди зелений предмет овальної форми». Такі вправи розвивають спостережливість, увагу та вміння порівнювати.

Тактильні відчуття. Під час вправ діти досліджують предмети за їхніми властивостями: гладкі, шорсткі, м'які, тверді, теплі чи холодні. Згодом завдання ускладнюються поєднанням кількох характеристик, наприклад: «великий і гладкий», «маленький і шорсткий». Це сприяє сенсорному розвитку та збагаченню чуттєвого досвіду дітей.

Звуки. Дошкільники вчаться уважно слухати навколишній світ, «колекціонуючи» звуки природи, людей, тварин і побутового середовища. Такі вправи розвивають слухову увагу, пам'ять, мовлення та вміння аналізувати інформацію, отриману через слухове сприймання.

Важливою умовою ефективності ейдетичних вправ є створення доброзичливої атмосфери, у якій дитина має можливість фантазувати, висловлювати власні думки, створювати образи, розповідати історії та не боятися помилитися. Педагоги враховують індивідуальні особливості кожної дитини, її інтереси та рівень розвитку, що забезпечує позитивне емоційне сприйняття освітньої діяльності. Систематичне використання ейдетичних прийомів сприяє розвитку пам'яті, уваги, творчої уяви та пізнавальної активності дітей, роблячи процес навчання емоційно насиченим, доступним і цікавим.

5. Використання паличок Кюїзенера в освітньому процесі закладу дошкільної освіти

Одним із ефективних засобів розвитку логіко-математичної компетентності дітей у нашому закладі є використання паличок Кюїзенера. Педагоги інтегрують цю технологію в освітній процес як універсальний дидактичний матеріал, що забезпечує розвиток математичних уявлень, сенсорного досвіду, мовлення, творчості та дослідницької активності дошкільників. Методику розробив бельгійський педагог і математик Джордж Кюїзенер, який довів, що в ранньому віці дитина найкраще засвоює нові знання через практичну діяльність. Саме тому кольорові палички різної довжини стали ефективним засобом візуалізації математичних понять, які дитина може не лише побачити, а й дослідити, порівняти, скласти та змінити власними руками. Практика роботи педагогічного колективу підтверджує, що палички Кюїзенера гармонійно поєднуються з іншими сучасними педагогічними технологіями та використовуються не лише під час занять із формування елементарних математичних уявлень, а й у мовленнєвій, ігровій, пізнавальній та руховій діяльності дітей.

Під час роботи з паличками дошкільники:

- ознайомлюються з поняттями числа, кількості, форми та величини;
- навчаються порівнювати предмети за довжиною, кольором і розміром;
- опановують навички додавання, віднімання та складу числа;
- визначають попередні й наступні числа першого десятка;
- орієнтуються в просторі, використовуючи поняття «праворуч», «ліворуч», «вище», «нижче», «між», «перед» і «за»;
- розвивають логічне мислення, увагу, пам'ять, дрібну моторику, мовлення та творчу уяву [5].

Особливу увагу педагоги приділяють інтеграції паличок Кюїзенера в різні види діяльності. Під час мовленнєвих ігор палички виконують роль сигнальних карток. Наприклад, дітям пропонується визначити правильність висловлювань за допомогою паличок різного кольору: зелена означає «так», червона — «ні». Такий підхід сприяє розвитку слухової уваги, мовлення, логічного мислення та вміння аргументувати власну відповідь. Не менш ефективними є рухливі ігри з використанням паличок. Дошкільники виконують завдання із сортування предметів за кольором або довжиною, шукають однолітків із паличками такого самого кольору чи розміру, виконують вправи накласифікацію та порівняння. Поєднання рухової активності з пізнавальними завданнями підвищує зацікавленість дітей, розвиває комунікативні навички та вміння працювати в команді. Важливе місце посідає й самостійна діяльність дітей. Палички Кюїзенера використовуються як універсальний матеріал для моделювання, конструювання, кодування інформації та творчого експериментування. Діти самостійно досліджують властивості предметів, будують моделі, створюють композиції, знаходять власні способи розв'язання пізнавальних завдань, що сприяє розвитку ініціативності, самостійності та дослідницької компетентності. Багаторічний досвід використання паличок Кюїзенера в

освітньому процесі закладу переконує в їх високій педагогічній ефективності. Систематичне застосування цієї технології забезпечує успішне формування математичних уявлень, розвиток логічного мислення, мовлення, творчих здібностей та пізнавальної активності дітей. Практика роботи педагогічного колективу підтверджує, що палички Кюїзенера є не лише засобом навчання математики, а й універсальним інструментом всебічного розвитку особистості дошкільника.

Інноваційність закладу полягає не в кількості впроваджених технологій, а в умінні педагогічного колективу інтегрувати їх у цілісну систему розвитку дитини. Досвід роботи нашого педагогічного колективу переконливо свідчить, що системне впровадження інноваційних педагогічних технологій є дієвим засобом підвищення якості дошкільної освіти. Створене в закладі інноваційне освітнє середовище забезпечує гармонійний розвиток дітей, сприяє професійному зростанню педагогів, активній взаємодії з родинами вихованців та дає змогу успішно організовувати освітній процес навіть в умовах воєнного стану. Саме системність, творчість педагогічного колективу та постійний пошук нових педагогічних рішень стали визначальними рисами діяльності закладу і забезпечили його успішний розвиток. Отже, досвід педагогічного колективу переконує, що сучасний заклад дошкільної освіти є простором постійного професійного пошуку, творчості та інновацій. Готовність педагогів до впровадження нових підходів, створення авторських дидактичних матеріалів і адаптація сучасних технологій до потреб кожної дитини забезпечують високу якість дошкільної освіти та визначають перспективи подальшого розвитку закладу.

Інноваційні технології, які впроваджуються в нашому закладі дошкільної освіти:

-технологія раннього розвитку Глена Домана;

-технологія раннього читання Овіда Декролі;

- розвиваюча педагогіка оздоровлення В.Т.Кудрявцева ;

-технологія сендплей;

- метод ейдетики , автори Є. Антощук, В.Артюхович,І.Ю. Матюгін;

- коректурні таблиці Н.В.Гавриш;

- палочки Кюїзенера;

-логічні блоки Дьєнеша

- інноваційні технології в системі фізкультурно-оздоровчої роботи (- хатха-йога, флорбол, горизонтальний пластичний балет, точковий масаж, ароматерапія тощо).